

TILLFÄLLIGT GODMANSKAP VID JÄVSITUATIONER

11 kap. 2 § Föräldrabalken

12 kap. 8 § föräldrabalken

17 § Lag (2017:310) om framtidsfullmakter

Ibland uppstår situationer där förmyndare, god man eller förvaltare inte har rätt att företräda barn eller huvudmän. Det kan vara när de har motstridiga ekonomiska eller personliga intressen så kallat jäv. Dessa intressen kan innebära att deras omdöme och beslut påverkas av deras eget intresse i frågan.

Det finns då ett behov att förordna en utomstående person som företräder den enskilde och tillgodoser dennes intressen. Ett sådant behov finns även om ställföreträdarens make, sambo eller någon annan person som företräds har motstridiga intressen. Det är tillräckligt att det vid en objektiv bedömning kan finnas motstridiga intressen, vilket innebär att det inte krävs konkreta bevis på jäv för att jävsreglerna ska träda in.

En god man ska förordnas av överförmyndaren:

1. När barn och förmyndare är delägare i samma dödsbo.
2. Vid rättshandling eller rättegång där jäv föreligger.
3. Vid övriga motstridiga intressen.

Vad är jäv?

Jäv är när en person kan antas vara partisk, alltså ha ett eget intresse som kan bero på personliga relationer, ekonomiska intressen eller annat engagemang i frågan. Eftersom en ställföreträdare agerar för barnet eller huvudmannens räkning är det viktigt att det endast är deras intressen som tas i beaktande vid beslutet.

Exempel på situationer där jäv mellan barn och förmyndare eller huvudman och ställföreträdare kan förekomma:

- Delägare i samma dödsbo.
- Gemensamt köpa eller sälja bostad.
- Ingå hyresavtal.
- Rättslig process, exempelvis skadeståndstalan.
- Större gåvor, exempelvis barn får en bostad i gåva av förälder.

Överförmyndarnämnden i södra Lappland
Dorotea Lycksele Storuman Sorsele Åsele Vilhelmina kommuner

Jäv vid framtidsfullmakt?

En framtidsfullmakt är en fullmakt som undertecknas för att gälla i framtiden om personen som skrivit fullmakten förlorar sin rättshandlingsförmåga. Det är inte ovanligt att en framtidsfullmakt utställs till en anhörig, exempelvis mellan makar. Där kan det uppstå förhinder att använda framtidsfullmakten om exempelvis båda är delägare i samma dödsbo eller samäger en fastighet som ska säljas. Det innefattar även gemensam bostad/samboegendom som ska säljas.

Även om framtidsfullmakten uttryckligen omfattar försäljning av gemensam bostad kan det krävas en tillfällig god man då Lantmäteriet kan neka att bevilja lagfart baserat på ett undertecknat köpekontrakt med hänvisning till att det är ogiltigt på grund av jäv.

Konsekvens av jäv

Om ett beslut tas av en jävig person kan beslutet ifrågasättas juridiskt och kan i vissa fall bli ogiltigförklarat i efterhand.

Uppdraget som tillfällig god man

Som god man är ditt uppdrag att endast ha barnets/huvudmannens intresse i åtanke. Du ska agera för att uppnå det bästa resultatet för den som du företräder. I de flesta fall är det ekonomiska intresset det som väger tyngst. Målsättningen kan därför vara att huvudmannens bostad säljs för högsta möjliga pris eller att förhandla för att huvudmannens månadshyra ska bli så låg som möjligt. Du kan därför behöva undersöka, jämföra och bedöma olika alternativ för att kunna ta ställning till vad du anser vara mest gynnsamt.

Som god man kan det vara informativt och ofta även nödvändigt att prata med anhöriga eller andra parter för att höra deras synpunkter. Det är dock viktigt att du alltid utgår från huvudmannens/barnets bästa – det är därför du som utomstående person har förordnats för att bevaka dennes intressen.

Invändningar från exempelvis dödsboets jurist, ansvarig mäklare, anhöriga eller andra parter om att en viss åtgärd skulle fördröja processen eller innebära en ökad kostnad är inte någonting som du är skyldig att anpassa dina beslut efter – om det inte gynnar huvudmannens/barnets intresse.

Ibland kan uppdraget att företräda barnet/huvudmannen innebära att du upplevs som besvärlig av övriga parter.

Du har dock ett viktigt uppdrag att se till att allting sker korrekt och att en person som inte har förmåga att framföra sitt intresse inte blir förbisedd eller utnyttjad.

Vid eventuella tveksamheter eller funderingar, kontakta överförmyndarenheten!